

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 10 K

fél évre 5 »

Egyes szám ára 10 fillér.

Felölős szerkesztő: KARDOS MIKSA.

I. évfolyam.

Ujvidék, 1910. szombat május 14.

13. szám.

Az elvek harca.

Magyarország egyik legintelligensebb embere, hírneves társadalmi bölcseleje és nagynevű publicistája Kenedi Géza, szerint a letűnt politikai korszakban a jobb izlésű emberek valóságilag megundorodtak a politikától, mert félreállottak mindazok, akiknek — sem velük született nemesebb és fejlettebb izlése, sem magasabb intelligenciája nem akart és nem tudott alkalmazkodni ama harcmodorhoz, amelyet a koalíció és különösen annak ugynevezett banksoportja a politikai küzdőtéren meghonosított.

A politika megszűnt az elvek harca lenni, hanem csak eszköz volt a hatalom birtokáért, a higgadt tárgyilagos érvelés helyett az ellenvélemény letorkolása vált divattá és az alkotmányos küzdelmet felváltotta az uralomért való ekkeseredett tülekedés.

Ez a tülekedés felszínre vetette a közélet minden salakját és reászabodította erre a szerencsétlen országra az egymást hazafias és nagyhangú frázisokban tullicitáló, de folyton csak egyéni érdekekért küzdő kétes elemeket, megteremtette a politikai iparlovagok típusát és az existenciális küzdelemben már ügyis megedzett és mindenre kapható közéleti stréberket és azt a sajnos, szép hazánkban ugyszólván egyedülálló genret, amelynek a politika nem elve, hanem kenyere.

Az elvek küzdelme helyett ez a harcmodor vonult be a most folyó választási kampagnéba is, természetesen kultiválva ugyanazon csoport által, mely azt a politikai küzdőtéren is meghonosította. A tekintélyek sárba hurcolása, a politikai ellenfélnek egyéni becsületében való megtépázása, nagy hangú jelszavak, már tapasztalat szerűleg is meg nem valósítható ígéretek és a hazafias maszlagolásnak minden elképzelhető változatai és alakjai képezik ma is ezen csoport politikai arzenálját.

Aki nem velük és főleg nem értük kiabál, az hazaáruló, de aki tüskön bokron át nyomukban jár, az hazafi, aki azt ígéri, amiről maga is eleve tudja, hogy lehetetlen, az lánglelkű kuruc, míg aki bölcse mérséklettel csak a lehetőség és fokozatos haladás politikáját hirdeti, az szolgálékű bérenc, a kötelességet teljesítő tisztviselő, a kormány príbékje, míg a renitens a hazafiság mártírja aki nincs az ő táborukban az állást, hivatalt keres vagy konkra les, de a ki velük tart és tőlük vár minden földi jókat, az önzetlen és igazlelkű politikus. Aki nem hivatalból, hanem hivatalának él, az Bécsnek lakájja, de akinél a politika egyet jelent az existenciával az azután egész ember, aki rendes, konszolidáris állapotok után törekedik az osztrák szolga, de akinek minden fegyver még az előre hirdetett obstrukció is jó, az azután intéger és megalkuvást nem ismerő hazafi.

Szóval nyakig benne vagyunk a politikai elvekért való nemes küzdelemben, amely náluk az ellenjelölt lepocskondiázásában, hívei-

nek meghurcolásában meríti ki a legerősebb alkotmányos fegyvereket, mert az ország, úgy hirdetik, mellettük van, de azért a hamisítatlan népakarat érvényre jutásának útját állják mindentéle kortes fogásokkal és főleg azzal, hogy meggyanusítanak mindenkit, aki nem mellettük és értük harcol.

Ez az elvek harca most szép magyar hazánkban!

Mikor következend el már az az idő, amidőn egy politikai választás tisztán az elvek küzdelme lesz, amikor érv érv ellen száll sikra, amikor a politikai ellenfelek nem egymás megrágalmazását, hanem egymás megbessülését állítják oda a megvívandó alkotmányos harc első alapfeltételéül.

Hát csak hadd jöjjön az az általános egyenlő titkos választói jog, hogy miként a büszke hullám a szennyes roncsot elsöpörje a közélet színteréről azt a sok salakot, amelyet a letűnt politikai korszak oly feles bőséggel hozott felszínre az ismeretlenség homályából.

Dr. Szlezák Lajos

egy fővárosi lap megvilágításában.

A »Neues Budapester Abendblatt« pénteki számában az ujvidéki választási esélyekkel foglalkozván, hosszabb cikket szentel dr. Szlezák Lajos képviselő jelölt személyének. *Epen jókor! Most a midőn egy helybeli pártlap minden mocskot, a mi tisztelre méltó, becsületes, nagynevű jelöltünk felé dobál, jól esik látnunk, hogy egy, a helybeli pártviszályokon teljesen kívül álló lap, sokkal szelesebb látókörből és minden elfogultság nélkül miképpen ír róla.* Itt hozzuk fordításban:

„Nemcsak nevetséges, hanem sértő is lenne, ha az ujvidéki választó polgárságról oly kevés ítélőképességet tételeznénk fel, mint a milyenről a 48-as Justh-párt lapjai napról-napra írnak. Ennek a sajtónak tudósításai szerint az ujvidékiek fanatikus 48-asok, az ő istenök Justh, profétájuk pedig Teleki Árvéd gróf. Aki a viszonyokat ismeri, tudja, hogy ez a tényeknek homlok egyenest ellentmond.

A fővárosi lapokban csak a saját pártjuk tudósításait hozzák nyilvánosságra, azért hiszem, hogy a dolognak és az igazságnak jó szolgálatot teszek, ha én az ujvidéki többség véleményét tárgyilagosan közlöm.

Az ujvidékiek vallás és nemzetiség különbség nélkül józan és felvilágosodott polgárok. Egyetlen egyszer hagyták magukat elszédíteni, a mikor csaknem az egész ország a koalíciós mánornak dobta oda magát. Ujvidék sem képezett kivételt, valamint akkor sem, a mikor az egész ország a mánorból ébredni kezdett és ezen ébredés után az elkerületetlen undor következett be. Az undornak azt a természetes visszahatását a mi polgárságunk józan gondolkodás módja szintén legyőzte. Gondolkodás módja és belátása

meglétszult és az *ujvidékiek a politikai szédelgőknek nem fognak ismét oly könnyen felülni.*

Uj választások előtt állunk s természetesen azt kérdezzük magunktól, hogy **kire szavazzunk.** A hazafias városi választó polgár előtt ez a kérdés nem olyan egyszerű, mint a falusi választó polgár előtt. A városi polgárnak nemcsak azt kell megfontolnia, hogy melyik politika a legelőnyösebb az országra az ő véleménye szerint, hanem — épenséggel nem az utolsó helyen azt is — **hogyan melyik jelölt képviseli a városnak érdekeit a legjobban.** Ezt a nézőpontot tartják szem előtt az ujvidéki polgárok akkor, a midőn a legszebb polgári jogukat a bekövetkezendő választásokon gyakorolni fogják.

Két jelölt küzd Ujvidéken a mandátumért.

Kik ezek a jelöltek?

Nemzeti munkapárti programmal Szlezák Lajos dr. lép fel. Ő a vármegye egyik legregibb és legelőkelőbb patriciusi családjából származik és jelenleg Ujvidék szab. kir. város főügyésze. *Mint ügyvéd, az ujvidéki jogászvilág disse és mint kriminalista országos hírnek örvend.* Oly férfiú, ki élő igazságérzettel van áthatva, nem tekint sem jobbra, sem balra, ha arról van szó, hogy meggyőződésének érvényét szerezzen. **Ezek a tulajdonságok biztosítják neki első sorban a győzelmet, minden más jelölt felett,** aki üres frázisokkal és politikai frázisok cséplésével győzni akar. Hogy mily találó Szlezáknak ezen jellemzése, a következőkből tűnik ki: Mindenki tudja, hogy micsoda lehetetlen eszközökkel szokott dolgozni a kimult koalíció. Szolgalelkűség és rabszolgai alázat fölfele és terrorizmus lefelé. **A nemzetiségeknek hizelegtek, simogatták addig, míg szavazatukra szükség volt. De midőn a nyeregben ültek,** a helyett, hogy adtak volna valamit a nemzetiségeknek, rugtak rajtuk egyet. A szomorú emlékü kultuszminiszter gr. Apponyi Albert kiadta az ő nevezetes nyelvrendeletét, mely nem volt más, mint támadás a nemzetiségek ellen.

Szlezák Lajos már akkor fellépett csodatraméltó bátorsággal és követelte nyilvánosan ezen Apponyi-féle rendeletnek a visszavonását.

Hol volt akkor Teleki Árvéd?

Sport nyelven szólva — sehol sem volt!

Mert ő ugyan függetlenségű volt, de nem független. Ő ahoz a közkereseti társasághoz tartozott, melynek az volt a feladata, hogy Magyarországot, ezt a szegény országot egyesek meggazdagítására kihasználják.

És ime, most ugyanaz a gróf Teleki Árvéd, Szlezáknak a mandátum megszerzésében ellenfele. És Justh Gyula, mint pártfogó áll oldala mellett.

Justh Gyula! Óh nagy Isten!

Ezt az urat persze itt is ismerik Ujvidék városában, mely alig egy puska lövésnyire fekszik a szerb határtól. A mi szerb nemzetiségű polgártársaink nem engedik magukat Justh Gyula tolazkodó ölekezéseitől félre vezetni.

Ők sohasem fogják elfelejteni, hogy micsoda kétszínű szerepet játszott ez az úr a nemzetiségekkel szemben, annak idején, és nagyon jól tudják, hogy Justh Gyula ezen nemzetiségi szeretetet mutató kiruccanásának semmi más célja nincs, minthogy a szerbeknek szavazatait biztosítsa. Választás után a szerbeket egyszerűen ismét ott hagyja. És nem csak ez! Hanem ha ő és pártja a mandátumokat kisvindlize első lesz, aki a schauvinizmusal ismét elő áll.

Mert ő a nemzetiségekkel való békéről csak addig beszél, míg a mandátum a zsebében nincs.

Akkor ledobja álarcát, újra, mint már annyiszor, a magyarországi szerbek csalódására és tehetetlen dühére pártja is mindig megtette.

Nem tartós és az egész országra értékes békét keres az ő pártja, hanem csak békét a választási célokra. Ezt a mi szerbjeink igen jól tudják s azért tisztességes távolban maradnak a Justh-párttól. Hogy Justh Gyula az ő ölekezései dacára más társat nem talált, mint ezt a híres magyarfaló Tomics Jásót, ez az újvidéki intelligens szerbséget, akik nem állanak államellenes alapon, nagy kárörömmel tölti el.

Ami Újvidék lokális érdekeit illeti, mindenki tisztában van azzal, hogy ki is fogja azokat legjobban biztosítani.

És csak egyet említünk még.

Életkérdés Újvidék fejlődésére nézve az állandó állami Dunahidnak a létesítése, mely Újvidéket Szerém termékeny rónáival összekötné és annál nagyobb fogalmat biztosítana, mivel jelenleg az óriási hosszú vonalon Budapestről — Orsováig, csak egyetlen egy Dunahid van s ez is csak a legrövidebb idő óta, Baja mellett.

A Dunahid tehát életkérdése Újvidéknek.

A választásnál ez a kérdés lesz ránk irányadó, ki tesz többet a polgárság érdekében, hogy a hidat Újvidék megkapja. Teleki gróf, a ki 4 éven át a városnak semmit sem tett, a ki ránk nézve idegen? Vagy dr. Szlezák Lajos, a ki már számtalanszor bezononyította e rögöz való szívós ragaszkodását! s azonkívül a nemzeti munkapárthoz tartozik, a melyhez Hieronymi is a kereskedelemügyi miniszter: ez a genialis kezdeményezője a víz- és hidépítmények szakmájának.

Az újvidéki választás az elmondottak után nem lehet kétséges. Azt hiszem lokálpatrióta kötelességgel teljesítettem, a midőn az illeni viszonyokat az igazságnak megfelelően ismerttettem.

Tanulságok Teleki Árvéd

zilahi jelöltségéből.

Már a múlt számunkban rámutattunk arra a tényre, hogy *Teleki Árvéd saját szemével győződően meg, itteni reménytelen küzdelemről, sebb hazába költözött, közelebb a bérces Erdélyhez.*

Ezen tétlével a mi győzelmünket még biztosabbá tette. Újvidék város önértékes szavazó polgárai között, még pedig a Teleki párton, nagyon rossz vért szült a reménytelen küzdelemnek ilyen nyíltan való kimutatása. A kortések egymás szemébe meg sem merik mondani, hogy mekkora veszteséget jelent ez számukra.

Érthető lenne a dolog, ha Teleki ezt a jelöltséget már kezdettől fogva vállalta volna, de most a 12-ik órában, mikor több napig

tartó helyzettanulmányozás után jött erre az elhatározásra, igen nehéz lesz letagadni az igazi indokot: *a bukástól való félelmet.*

Napnál világosabb most már a párt jellemző kapkodásából, hogy szétzülöbben van ott minden. *Maguk a vezérek buknak ki elsősorban a parlamentből*

Justh Gyulát Makón kibuktatták legutóbb a törvényhatóságból óriási többséggel azok az emberek, akiknek vállán emelkedett a kegyelmes címig.

Azok, akik a legjobban ismerik, intették le legelőször azt a politikai ovodásyereket, tarthatatlan szerepléséért. Lehet ő igen becsületes, jó magyar ember, de biz ahoz a fránya politikához kevés a sütni valója. Maga beismeri, hogy mindenki becsapta. *Hát hogy tudná akkor a mi érdekeinket képviselni a ravasz, agyafurt osztrákkal szemben, ha idehaza is mindenki az orránál fogva vezette.*

A közvélemény oly erős munkapárti ellenjelöltet állított neki, hogy ha az »öreg« fokosával le nem üti, jó makói szokás szerint egy szálig az ellenpártot, akkor *ő obstruálni legfeljebb a parlament lépcsőházában fog vagy mint hagymatermelő fog küzdeni az önálló bankért.*

A másik korifeus a fekete Holló, Félegyházán járt ép úgy. Ott már egy pár esztelen kortes felgyújtással fenyegeti az egész várost, ha Holló megbukik, de senki meg nem ijed. A munkapárt mosolyogva nézi a letört bankdirektort — no! igen! — mint kapkod levégő után a dicső Holló Lajos!

Legszerencésebb még a szép szakállú Battyányi! Szezzárd nem igen válogatós, a jelöltekben, azt itt is tudják már. Én meg plane tudom vagy 10 évig laktam ott. Azok megválasztották volna, ha a Kossuth-párti Szabó Károly az eddigi képviselő újra fel nem lépett volna.

Teleki Árvéd helyzetét pedig mindenki ismeri. Ő a kikaszorított kérő, most petrezselymet árul.

De vizsgáljuk meg csak az ő politikai törekvéseit az ellenjelöltekkel összehasonlítva. S itt most különösen a zilahiakról szölk. A mi jelöltünk majd programbeszédjében megmondja a maga véleményét.

Zilahon ellenjelöltje dr. Pop György nemzetiségi és Lengyel Zoltán.

Hát most kérдем a Telekit támogató szerb testvéreket, vajjon nem látják azt az *öngyilkos politikát, amibe vezérük a nagy Jásó őket belevitte, mikor a legmegbízhatatlanabb magyar párttal összecimborázott.*

De rámutatok itt azok előtt a nemzetiségi testvérek előtt is, akik itt bennünket támogatnak, hogy mikép lehetséges az, hogy a radikális szerbek komolyan tudják venni Teleki kijelentéseit a nemzetiségek szeretetéről, akkor, midőn az egyik kezével parolázik velük, a másikban meg bicskát tart, hogy a másik testvért ledöfje.

Már azt csak Teleki is el fogja ismerni, hogy a románság érdekeinek különb szószelője Pop dr., mint ő a szerbeknek!

Hiába, világos lett most mindenki előtt, hogy ez a szövetség a szerbekre igen rossz üzlet. Ők támogatnak olyan pártot, amely csak velök tud egy kissé reuzálni s cserébe mit kapnak. Semmit! A magyar választókat egy kerületben sem tudják ezek csatlakozására bírni a saját népszerűtlenségük miatt. *Nagyon is egyoldalú szerződést kötött Tomics Jásó, Justh Gyulával a zombori piacon. Tomics az egyetlen ember, a kit még Justh Gyula is be tudott csapni. Emelkedett-e egyetlen kerületben is győzelmi*

esélyök a Justh-párti szövetség következtében?

Az csak nem érdeke a hazai szerbségnek, hogy egy tagját a kukutyini, a másikat a jeruzsálemi kerületbe dugták be stromannak.

A szerbség és románság és általában az összes hazai nemzetiségek érdeke közös, aki ellensége az egyiknek, ellensége az a másikkal is. Teleki Árvéd most kimutatta, hogy a románok ellen van, tehát ellensége a szerbnek is.

Meddig tart még a szerbek részéről ez a struccpolitika?!

A derék, hazáját szerető szerbnek a mi zászlónk alatt van a helye. Hát feledték már azt a csunya játékot, a mit a Justhos, koalíciós kormány velök üzött Karlócán.

Kaptak valaha ilyet a becsületes 67-es kormányoktól?!

Autonomiájuk ekkora sérelmét ily hamar el tudják feledni.

Várjuk a kijózanodást! Be kell ennek következnie, hisz ott, ahol akkora szellemi kincs van felhalmozva, mint a mi szerbjeink vezéreiben, nem tarthat sokáig az egyiptomi sötétség.

* * *

A másik fontos elbirálandó dolog Teleki Árvéd zilahi fellépésében az, hogy a parlamentnek ugyyszólván legintranzigesebb, tagjával, a senkivel meg nem alkudó *Lengyel Zoltánnal* lép fel!

Szeretném hallani, hogy ezt mikép tudja indokolni!

Újvidéken azért lép fel, mert a munkapárt nem híve a *rögtön* felállítandó önálló banknak, de Lengyel Zoltán e tekintetben ő vele tart. De vele tart a népjogok kiterjesztésében is, vele minden radikális kérdésben és ő mégis ellenfeléül szegődik neki. Miért?!? Nagy oka lehet rá.

Azért, mert *Lengyel Zoltán* a legkiméletlenebb ostorozója volt mindig a Béccsel paktáló magyar politikusoknak s így *ellensége a Justh-pártnak is, amely Lukács útján egy üres formuláért lemondot volna bankról, vezényleti nyelvről, mindennről, csak hogy néhány menesztett főispánjának, meg egy pár hangos hazafinak belömjé a száját egy-egy miniszteri tárcával.*

Nem hiába sóhajtott fel Lukács a Justh-párttal való tanácskozás 3—4-ik napján, hogy ha vagy 4—5 miniszteri tárcával több áltana rendelkezésre, a válság már régen meg volna oldva.

S itt rá kell mutatni arra a kirívó ellentétre, a mi a munkapárt önzetlenségét a legjobban bizonyítja, hogy most éppen ellenkezőleg több miniszteri tárcát még nincs betöltve. Most nem rohannak éhes farkasok módjára a konc után, — hanem előbb alkotni, dolgozni akar a párt s e munka közben a legkiválóbbnak adja majd oda azt a nagy kitüntetést.

Igazán szellemi vaksággal van megverve, aki egy percig is ahoz a párthoz tud tartozni, a melynek összes szellemi tőkéje néhány nagyhangú tagjának tartalmatlan bombasztjában van, amit itt Újvidéken is az elmúlt napokban oly kivívóan tapasztalhattunk.

Ennek a pártnak különben a hivatalos adatok alapján, mintegy $\frac{1}{3}$ résznyi jelöltje van a munkapárttal szemben. Tehát még elegendő jelöltet se tud állítani.

Mit zavarja hát az ország nyugalmát?!

Álljon félre s gondolkozzék a $\frac{4}{3}$ évi haszontalanul eltöltött időn, midőn alkotás helyett rombolt s munka helyett, a nemzet zsrján élőködött.

Az új adótörvények hatályon kívül helyezése.

A Wekerle-kormány adótörvényei, mint ezt már Rohonyi Gyula és Kálmán Gusztáv államtitkárok programbeszédükben kijelentették nagyobb részükben megszűnnek, mielőtt életbeléptek volna. Hogy a halvaszületés sorsára jutnak, nem sajnálja tán senki más, mint Wekerle maga, aki többrendbeli pénzügyminisztersége chef d'oeuvre-jének tekintette azokat; az ő emlékeit tehát e réven csupán a háziurak, a tőkepénzesek és évről-évre elvezők fogják áldani, akiknek adóját tetemesen csökkentette. Ha azonban a hálás utókor áldásaira valóban reflektált Wekerle, amikor adótörvényeit megalkotta, még ő is őrvendhet, hogy a tizenöt évi vajadás után világra jutott adótörvények csak részben lépnek életbe. Oly sokan bábáskodtak a megszületésnél, hogy az lett volna csodának tekinthető, ha nem olyan torzszülöttekként látták volna meg a napvilágot, aminőkkel lettek.

Az adótörvények már csak egyetemleges jelentőségűek fogva is, minden időben és minden országban legkényesebb részei az államszervezet soha zökkenők nélkül nem működő gépezetének. Azonkívül, hogy az egész államháztartás legfőbb jövedelemforrását szolgáltatni, tehát az államélet stabilitását vannak hivatva megalapozni, másrészt az adóalanyok millióira nézve is életbevágó fontosságúak. Rossz adórendszer koldusbotra juttathatja az egész országot, kiránthatja a talajt ama bizonyos milliókra menő adóalanyok lába alól. Tehát annak megalkotásánál életbevágó fontosságú szükség, hogy csak hozzáértő, a gyakorlati alkalmazás labirintusában otthonos szakértő elmék munkája jusson érvényre. Mi történt azonban az új adótörvények megalkotásánál?

Megesínálták a törvényt olyan emberek, akik valamikor, nagyon régen, működtek ugyan a régi adótörvények gyakorlati alkalmazásánál, de bekerülvén a pénzügyminiszteriumba, évek hosszú során elfelejtették mindazt, amit rövid praktikus adószolgálatuk alatt tapasztaltak, s csináltak egy ideális adótörvényt, amely az életet nem közelítette meg jobban, mint a szobatudósok bölcsekedései. Olyan embereket, akik egész hivatali működésüket az adórendszer gyakorlati alkalmazásában töltötték, akik tehát hivatalba lettek volna az új törvényeknek az életképességét, a gyakorlati alkalmazhatóságát megadni, sohasem kérdeztek meg az utolsó ötven évben jóformán nem is készült fontosabb, nagyobb társadalmi rétegeket érintő törvényalkotás anélkül, hogy az illető szakminiszteriumok enyhe-ekeket ne hívtak volna össze, hogy meg ne kérdezték volna az érdekelteket és hozzáértőket, — és megtörtént az a képtelenség, hogy a legáltalánosabb érvényű törvényeket, az adótörvényeket, egy a súlyosabban érintett pénzügyi, mint a törvény gyakorlati alkalmazására hivatott hatóságok megkérdése nélkül alkották meg, szobatudósok, akik a pénzügyminiszterium kínai fala mögött vagy sohasem tanulták meg vagy réges-régen elfelejtették az adórendszer gyakorlati kritériumait.

Amikor pedig ez a mű-törvény elkészült, s a képviselőház elé került, akkor jutott csak igazán csodadoktorok körmei közé.

Minden képviselő ur, akit valaha a kifizetetlen adójáért exekváltak, hivatottnak érezte magát a benyújtott törvényjavaslatok össze-vissza szabdalására és »megjavítására.« Wekerle, látván legreményteljesebb szülöttének vandál kezét által való illetén munkabavételét, először fölényesen mosolygott, aztán elkomorult, végül ideges, türelmetlen, kapkodó lett, minden áron tető alá akarta hozni annyit éven át előkészített törvényeit, s hogy ezt elérhesse, néha csak úgy »blindre« is elfogadott egy csomó javaslatot, többek között a legfőbb ugrató, *Polónyi azon javaslatát is, hogy a házaszó egy évvel előbb lépjen életbe a többinél, s mire a javaslatokból törvény lett, nem volt több Magyarországon egyetlen*

hozzáértő sem, aki a törvények gyakorlati alkalmazásáról s annak következményeiről hűvös fogalmat tudott volna alkotni.

Az adótörvények szövegénél, gyakorlati jelentőségre nézve még sokkal fontosabbak a végrehajtási utasítások. Ami homályosságot, kételyt, zűrzavart a törvény szövege létrehoz, a végrehajtási utasítás lenne hivatva eloszlatni. Hogy ennek az ellenkezője is megtörténhet, arra klasszikus példa az új házasadótörvény végrehajtási utasítása. Adóügyekben megöszült tisztviselők konfundálva és kételkedésesen tették le a kezükből, nem is szólva a laikusokról, akik a leghihetlenebb dolgokat olvasták ki belőle s ennek következtében máris beadvány-, kérvény- és felszólamlás-zuhatokkal árasztják el az adóügyi hatóságokat. Hogy csak egy példát hozzunk fel, az új törvény házasadókataszter készítését rendelte el. Mi ez a kataszter? Statisztikai összegezés minden háznak, s minden ház minden egyes helyiségének. Szükséges ez oly célból, hogy annak alapján különös összeszámlálás nélkül meg lehessen állapítani, hol kell házosztályadót és hol házbéradót kivetni. Már ebből következik, hogy ott, ahol minden körülmények közt házbéradót kell kivetni (tehát minden nagynépességű városban) csupán statisztikai értéke van. Ez kicsit költséges statisztika, rengeteg munkát és időt emészt fel, de ha egy statisztika megér ennyit, ám legyen. Csakhogy a kataszterbe be kell vezetni minden egyes változást, ami a lakhelyiségben beáll, s a háztulajdonost, aki az ilyen változást be nem jelenti, megbüntetik. *Budapesten évente le adóbb tízezer esetben történik meg, hogy eselészobából utavári szobát, ésekkamrából eselészobát vagy egyebet átalakítanak. S ezt a rengeteg átalakítást mind be kell jelenteni, minden egyes esetben az egyes kataszteri-iv és a kataszter végösszegének helyesbítését el kell rendelni és foganatosítani, hogy egynapi kárba vesztett munka árán egy soha pontosná nem válható statisztika, amelynek sem jelentősége, sem haszna nincsen, létrejöhessen. — Meg kell pedig lennie ennek azért, mert egy szobatudósok nem jutott eszébe az, hogy Budapestet és Kis-Kun-Kukutyint nem lehet azonos módon kezelni és mérveven elzárkózott az elől, hogy szakférfiak véleményét meghallgassa.*

Ezek a tapasztalatok egyrészt, másrészt pedig a még életben nem lépett törvények felfüggesztésének bejelentett elhalasztása arra bírta egy pénzügyi szaklap szerkesztőjét, hogy megkérdesse Lukács László pénzügyminisztert ezirányú szándékai felől. A miniszter megerősítette a korábbi publikációt, s kijelentette, hogy a tőkekamat és járadék-adóról, valamint a nyilvános számadásra kötelezett társulatok adójáról szóló két törvény kivételével a még életbe nem lépett adótörvényeket fel fogja függeszteni, illetőleg a törvényhozás úján fog módot keresni azok visszavonására, addig is, amíg az ő saját adóreformja elkészül, s azt a törvényhozás elé terjesztheti, *ha ugyan Jush Gyula megengedi.*

Ezek után az interviewoló, aki leginkább a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója iránt érdeklődött, azt, a miniszternek frappáns kérdést tette föl, hogy vajon az életbeléptető két törvény végrehajtási utasítása is, amelyek kibocsátását öszre tervezte Lukács, szintén olyan érthetetlen zűrzavaros, szerencsétlen szövegű lesz-e, mint az eddigi végrehajtási utasítások?

A miniszter meglepetten kért magyarázatokat eme kérdésre nézve, mire a szerkesztő nyugodtan kifejtette azt a szakkörökben általános nézetét, hogy az adótörvényekre áll legelső sorban annak szükségessége, hogy közérthetőek legyenek, úgy az adózók, mint a törvényt alkalmazó hatóságok részére, az eddigi törvényeket pedig — épen úgy, mint végrehajtási utasításait — nem tudták megérteni minden részletükben sem a laikusok, sem az érdekelt tisztviselők. Ezenkívül pedig rámutatott annak hátrányára, hogy ha ily közérdekű törvények szakszemélyek megkérdése nélkül vitetnek ki az életbe, örökös bizonytalanságokat és olyan igazságtalanságokat idéznek elő, amíg csakhamar ren-

deleti vagy törvényhozási toldozgatást tesznek szükségessé.

Lukács pénzügyminiszter meghallgatta a felhozott aggodalmakat, s teljes lojalitással kijelentette, *hogy szakít az eddigi kínai-falas rendszerrel, s már az életbeléptető két új adótörvény végrehajtási utasításának kibocsátása előtt meg fogja hallgatni az érdekeltek véleményét, sőt, amennyiben egyes érdekkörök saját kezdeményezésükből terjesztenek eléje figyelemre érdemes javaslatokat, azokat megfontolástárgyává fogja tenni. Ime az új kormány jóindulata!*

Ha ez meg fog történni, csak javára fog válni az új adótörvényeknek, azt azonban ajánljuk a pénzügyminiszter figyelmébe, hogy ha a régi rendszerrel szakít, legyen ez a szakítás radikális és bocsássa ugy a fentemlített két törvény végrehajtási utasítását, mint a majdan esetleg megszerkesztett saját törvényeit olyan szaktanácskozás elé, amelynek életrevaló és életbevágó eredményei elejét vehessék újabb torzszülött adótörvényeknek.

A többi már életbe léptetett reformok is, míhelyt a ház munkaképes lesz revizóra szorulnak, mert azt az adózó polgárság el nem bírja.

Nemzeti színészet.

Ivánfi Jenő vendégszereplése.

Irta: Censor.

A Nemzeti Színház egyik kiváló jellemszínésze gyönyörködtette játékaival három este Ujvidék művelt közönségét. Várva vártuk, s reményünkben nem csalódtunk. Magával ragadott bennünket, s önzellen élvezetünk föl szállt vele arra a magaslatra, ahova csak igazi művészek tudják tehetségeikkel közönségünket varázsolni. Alakító és kifejező tehetsége mély benyomást gyakorolt ránk, vele együtt éreztük át a szenvedélyeknek és indulatoknak viharzását, s a legkülönbözőbb emberi érzéseknek finom változásait és fejlődését. Arcjátékának, taglejtésének, egyszerűval egész mimikájának melegsége és őszintesége lebilincselte lelki valónkat, szinte átélte velünk alakított hőseinek egész bensős világát. Élveztünk, gyönyörködtünk s csodálkoztunk finom és mély jellemző erején. Szinte önkéntelenül tört ki belőlünk az elismerés és lelkesedés hangja és hívtuk zugó tapssal nyílt színen elő. Darabjait is úgy választotta meg, hogy tehetségének sokoldalúságát minél gazdagabban és pazarabban mutathassa be, bár tagadhatatlan, hogy korunk nagy közönségét nem annyira a művészetben való önzellen gyönyörködés viszi színházba, mint inkább az önfeledt szórakozásra s vágyaink fölszívására való törekvés. Csak ez magyarázhatja meg azt a közönyösséget, hogy egy ilyen kiváló jellemalakító színész, aki emellett világirodalmi művek hőseit mutatja be, két ízben is félig telt ház előtt volt kénytelen szerepét eljátszani.

Pedig megérdemelték volna már maguk a darabok is az igazi érdeklődést. A Velencei kalmár világirodalmi remek, *Shylockja* pedig az emberiség egy fajának örök időkre szóló képviselője. S minő hűséggel alakította ezt Ivánfi! Kezdetben hidegnek látszott, mintha fölkellett igényeinket s szorongó érdeklődéseinket nem akarná kielégíteni. Majd egyre melegebb és melegebb lett, amint Shylock

Eredményel hirdetni csak városunk legelterjedtebb ujságában az

„Ujvidéki Hírlap”-ban lehet.

lelkén mind jobban és jobban elhatalmasodik a gyűlölet és bosszu ellenfele Antonio és az egész kereszténység iránt. Teste minden mozdulata, az arc érdekes és folyton alakuló játéka, a szem félelmes és egyre erősülő kifejezései mutatták a kalmár tragikus bukásának fejlődését. De legmegrázóbb és legerőteljesebb volt alakítása abban a jelenethen, amikor Shylock megátkozta leányát, amikor kapzsisa, olthatlan gyűlölete és pénzszomja lenyűgözte benne még az apai szeretet is, s fékevesztett tombolásban tör ki belőle ádáz szenvedélye. Megremegtünk az indulatoknak ily kiterjedő és erőteljes feltűntetésén. Átérzni és megérteni igazi mélységében a hősök lelki világát valóban nagy feladat, kifejezésre juttatni pedig kétszeresen nehéz s rendszeren csak művészeknek sikerül. A színészek alakításában mindig vannak uralkodó tulajdonságok, amelyek nehezen küzdhetők le, s gyakran kitörnek a legkülönbözőbb hősök alakításában is, Ivánfinál alig láttuk ezt. A színész nem igen éreztük benne, hanem csak a meggyaláztatásáért, kigunyoltatásáért bosszút lihegő s gyűlölettel égő kalmárt láttuk megdöbbenő sorsában.

Nem kevesebb ügyességgel alakította *Tartuffet*. Az álszenteskedésnek a megtévesztő típusát elismerésméltó sokoldalúsággal dolgozta ki. Tartuffel nehéz eljátszani, mert ellentétes lelkiállapotokat kell aránylag rövid időben feltüntetni, s ezt is úgy, hogy az alakítás igazságából ne veszítsen. A legfontosabb itt a szemnek és az arcnak a játéka. Ennek kell visszatükröztetnie azt az életet, amelyet a képmutatók és farizeusok élnek. Ivánfi meg tudja ezt érteni a közönséggel. Szerelmi vallomása érdekes, meleg szinte izgató volt, mert hisz az élet igazságokban mindig van valami izgató.

Legcsodásabban alakította azonban *Oedipus* királyt, s sajnos ezt megilgálta legjobb Ujvidék művelő közönsége. Az antik tragédiák kora ugyan lejárt, az élet ma egész más követelményeket támaszt a színpaddal szemben, mint egykor, de azért mégis kár volt ilyen mostoha sorsban részesíteni művészt, szindarabot egyaránt. Elismerjük, hogy hiányzik a darabban a modern kor lélektani rajza, a szellemes élelcélődés, az élet könnyelmű fölfogása, s a jelenségek felszínes értékelése, de helyette élénk tárul egy olyan lelki világ, amely ma már jóformán ismeretlen, sőt különös is: a kikerülhetetlen sorsban való hit és félelem és ennek uralkodása az emberi sorsban. És ha ez sem érdekel, legalább a művész alakításában gyönyörködtünk volna! Hogyan képzelet magát vissza a régi görög mondák világába, hogyan fogja a híres Laios monda hősét Oedipust ábrázolni!! A művész majdnem üres háznak játszott, s mégis mily megrázó igazsággal és erővel mutatta be Oedipus tragikus alakját. Különösen ott kezdődtek tehetségének egyes fényes tulajdonságai kibontakozni, amint a jóslat mindinkább Oedipusra vall s egyre összébbszorulva látja a fátum hálóját, míg végre lesújt rá teljes erejében, s Oedipus önkézzel szurja ki szemét. De addig is az indulatoknak, a rémis kétségnek és reménytelenségnek mily találó kifejezését adta hangja, arca, teste minden mozdulata! Amint pedig szerencsétlen sorsát siratta a földön görögve, valóban elragadta közönségét fájdalomának, zokogó keservének megindító hangjaival. A közönség sokszor maga elé hívta, hogy igaz nagybecsülésének bizonyosságát adja s kárpótolja Ivánfit azért, amit menteni nagyon nehéz: az igazi tehetség iránt való közömbösségért és negligenciáért.

Matkovics Béla főispán elnöklete alatt ma d. e. folyamán közigazgatási bizottsági ülés volt.

Örömmel hozzuk olvasóink tudomására, hogy *dr. Máyer Oszkár* ügyvéd mint politikai főmunkatárs, lapunk kötelékébe lépett. Kiváló politikai-írói rátermettsége s hosszú évek során át szerzett újságírói rutinja lapunk szellemi színvonalának nagy megerősítésére fog szolgálni.

Állami tisztviselők küldöttsége a főispánnál. Rehák táblabíró vezetése mellett csütörtökön délelőtt tisztelgett az ujvidéki állami tisztviselők megbízott deputációja Matkovics Béla főispánnál orvoslást kérve a sérelmes lakbérosztályozás ellen. A főispán ur megütközéssel vette tudomásul azt a szinte hihetetlen tényt, hogy pl. Zombor, hol a lakások 70—80%-kal olcsóbbak, magasabb lakbér osztályban van. Megígérte teljes jóakarattal az ügy érdekében. Minden energiájával azon lesz, hogy a sérelem a lehető leggyorsabban orvosoltassék. A küldöttség örömmel vette tudomásul a kedvező választ, mely a tisztviselők körében, a sok be nem váltott nagy hangu ígérelés, után igen jó hangulatot szült.

Az országgyűlési képviselőválasztásokat Bács-Bodrog vármegyében — mint értesülünk — a választások *első napján*, vagyis *junius 1-én* fogják megtartani. A rendkívüli vármegyei közgyűlés után összeülő központi választmány ily értelmű határozatot fog hozni. Kivétel lesz Ujvidék, hol párt érdekből a választásoknak 8 vagy 9-re való kitérését kívánjuk. A központi választmány oly értelemben fog dönteni. Ekkora már az országos eredmény nyilvánvaló lesz s így a munkapárt óriási többsége itt is megkönnyíti munkánkat.

Gróf Andrássy Gyula a Kassaiakhoz intézett bucsu levélben ígnyen inti választóit a Justh párthoz való csatlakozástól:

A haza érdekében kérem önöket, ne adják Kassa város mandátumát annak a pártnak, amely a koalíció bukásáért első sorban felelős, amely a bankagiláció által lehetetlenné tette legfőbb föladatának teljesítését, a választási jogok reformját. Ne erősítsék azt a pártot, amelynek tagjai a katonai követelések föllállítását a legjobban erőszakolták, e reformok érdekében az országot lángba borítani és érette a nemzetnek minden más érdekét fölládozni készek voltak s amely párt ennek ellenére, midőn az ügyszó volt már kapcsolva a magyar parlament tekintélye, a magyar nemzet becsülete, midőn ez úgynevezett mártírjai is voltak, midőn még remélni lehetett hogy némi kitartással, tisztességes kompromisszum lesz elérhető, akkor azt a kérdést, amelyért annyi áldozatot hozott már a nemzet, egyszerűen levette a napirendről és azt követelte a nemzetől, hogy új célért lelkesüljön. Ne juttassák győzelemhez azt a pártot, mely, miután egy célért kockára tette a nemzet legbecsesebb kincsét, e célt lekicsinyelte, elérését a döntő percben nem kívánta biztosítani, hanem új cél tűzött ki a nemzet küzdelmei tárgyává és azt követelte, hogy most ez új célért áldozzunk mindent föl és kezdjünk második ellenállást is, ha kell. Ne fozkazzák annak a pártnak hatalmát tekintélyes szavakkal, amely kijelentette, hogy obstruk-

cióval, a politikai forradalom eszközével fogja egy esetleges többség ellenében is saját akaratát keresztül erőszakolni, mely így a parlamentarizmus létgyökerét veszélyeztető akcióra készül s a békés haladásnak főakadályát teszi. Ne csatlakozzanak ahhoz a párthoz, amelynek a vezére és sok tagja olyan heves, szenvedelmes harcmódot honosított meg, amely a politikai élet objektivitását, a politikai harcokban is szükséges mélynyósságot lehetlenné teszi.

A szerb kongresszusi választások Ujvidéken a radikális párt igen győzelmével végződtek. Dacára, hogy a hatalom, mellyel ugyancsak visszaéltek a radikálisok részén volt, mégis alig tudtak rettenetes erőfeszítés után 83. szavazattal győzni. Ránk nézve nagyfontosságú volt a választás, mert a radikális párt teljes bomlását és széttűlését mutatta meg. A választás tanulságai a beszélő számok után a következő. Leadott 1351 szavazat. Ebből dr. Dungyerszky Gedeon kapott 634-et, Miletics Szlavkó pedig 717-et. A Dungyerszky 634 szavazatában van 400 oly szavazat, mely képviselő választás esetén Szlezák Lajosra esik; míg a Miletics 717 szavazatában, hol a szegény kültekli választók vannak képviselő választó midősze 200—250 van s ennek is nagy része nem fog Telekire szavazni. Kijátásaink tehát újból nagyot emelkedtek, mert a mi derék ifju radikálisaink ekkora erejére még magunk sem voltunk elkészülve.

Hirdetmény. Ezennel közhírré teszem, hogy Ujvidék szab. kir. város területén lakó minden férfi, tehát a külterületén (szállásokon) lakó is, aki magyar honos, a folyó évben legalább 26 életévet betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót fizet, — a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez — 20 korona egyenes állami adónak megfelelő vagyonnal bír; vagy az adózásra való tekintet nélkül: lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles: tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajoskapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a középiskolai záróvizsgát letette 1910. évi május hó 16-tól 28-ig terjedő időben az alapajstromba való felvétel végett az összeíró bizottság előtt (polgármesteri hivatalban) személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik. Ujvidék szab. kir. város polgármestere 1910. május 5. Dr. Demetrovics Vladimir polgármester.

Veszélyes tűz volt keltetkezében pénteken délután a Dietzen-féle nagykereskedés pincéhelyiségében. Eddig még ki nem deríthető okokból benzin illetve petroleum robbanás történt, mely könnyen megsemmisíthette volna az egész telepet, ha a mi derék tűzoltóságunk oly bámulatos gyorsasággal a helyszínén nem terem. Kászt tűzoltó-vezető önfeláldozó bátorsággal, elsőnek rohant a veszélyes tűzfészekbe, hol a szükséges intézkedésekkel, társaival együtt a tüzet csakhamar elfojtatta. A véletlen dolga, hogy az új főparancsnok előtt oly gyorsan adták tűzoltóink tanujelét kiváló rátermettségüknek. Matkovics Béla főispán, ki szintén a helyszínére sietett maga is elismeréssel adózott a gyors és bátor fellépésért.

A polgármesteri hivatal közhírré teszi, hogy a m. kir. honvéd hadapródiskolákban az 1910—11. tanévre nézve betöltendő helyekre vonatkozó »Pályázati Hirdetmény« a katonai ügyosztályban (város-háza I. emelet 22. sz. a.) a hivatalos órák alatt betekinthető.

Elűtötte a vonat. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt pénteken délután 1/2-kor Szajlovo állomás közelében. Az Óbeese felől jövő vonat a síneken játszódó Csucsics György gyermeket a lokomotív a sínekről ledobta. Súlyos sérüléseivel a kórházba szállították.

A parlamenti botrány megtorlása. Az ügyesség március 21-én a parlamentben történt véres verekedés miatt eljárást indított Beck Lajos, Madarász József, Hoffmann Ottó, Zakariás János volt Justhpárti képviselők ellen. A hatóság elleni erőszakkal megvádolt botrányhősök ma 14, sűrűn teleirt oldalad adták be a vádirat ellen kifogásaikat.

Szaporodnak a képviselőjelöltek. A socialdemokrata párt falragaszokon hozza köztudomásra, hogy Horowitz Gábor elvtársukat képviselőjelöltül kiállították ki.

A keresztény socialista párt is, hétfőn délután programbeszéd kíséretében dr. Baránszky Gyula fővárosi ügyvédet lépteti fel jelöltnek.

A »Bácska« a dicső Justh újról. »Justh Újvidéki. Justh Gyula, miután az újvidéki hatóságok az éjjeli gyűlést betiltották, társasvárosán mondtotta el beszédét, amelyben felszólította a választókat, hogy minden eszközzel, erőszakkal is harcoljanak a kormány politikája ellen. A kellő óvintézkedések következtében rendezés nem történt.

Tehát erőszak és ismét erőszak. Petrolőrök módjára csinálnak politikát és akarnak egy országban kormányozni.

Igazán csodálatos, hogy akad még józan polgár ebben az országban, aki e tisztán önérdéket, öncélt, szolgáló közkereseti társaságot támogatja.

Hát nem látjuk még be, hogy ezek az emberek. Justhalt az élükön, mindenre készek a saját érdekükben és azért, hogy a hatalmat kézhez kerítsék. Nem a közjó, nem az ország érdeke, nem a nép jóléte, hanem tisztán és kizárólag az önérdék és ennek is a leptsztatlanabb fajtája.

Rút és ocsmány eljárásuk, hogy meg nem undorította a népet, csodálni való.

Ilyenek azok a »hazafiak«, akik mint ezek a kőevő köklerek, csak a rombolást, a pusztítást és a nemzetrontást tartják hazafiságnak, akiknek szereplése örök szégyene marad a nemzetnek.

A Haverda-pör utójátéka. Amikor a Haverda-pör vádlottait fölmentette a szegedi esküdt-bíró, botrányos jelenetek játszódtak le mindaddig, amíg a védők és a vádlottak el nem utaztak Szegedről. Erre a budapesti ügyvédi kamara fölvilágosítást kért Bródy Ernő dr. és Lengyel Zoltán dr. védőktől, akik ki is adták a fölhevítés következtében nyilatkozataikat. A kamara ügyésze most az iratok tanulmányozása után bejelentette, hogy a védőügyvédek ellen nem emel vádat és most a kamarai választmány dönt majd afölött, hogy megint-e a védőket vagy sem.

Titokzatos gyilkosság. Kiskér községnek véres szenzációja van. Hétfőn hajnali négy órakor a pályafelügyelő az orient-expressz elrobogása után egy véres hullát talált a töltés mellett. A rögtön értesített csendőrök megállapították, hogy a szerencsétlen nem a vonat kerekén ölték meg és csak a gyilkosság elkövetése után vonszolták a holttestét a sínekre hogy azt a látszatot keltsék, mintha a vonat alatt lette volna a halálát. A holttesten ugyanis vadállati kegyetlenség nyomai látszanak. A torok egy széles késsel valószínűleg át van hasítva és ez a vágás olyan erős volt, hogy egyszerre átvágta a nyakon levő összes ereket, és az áldozat rögtön halálát okozta. Ami azután történt, az a gonosztevő stádsztikus gyönyörűsége vagy pokoli számítás volt. Letört egy darabot a hulla koponyájából, felhasította a tarkó alatti fejrészt és levágta a szerencsétlen áldozat arcának egy részét is. A hulla ilyenformán úgy néz ki, ha az express félre nem löki, hogy sohasem lehetett volna megállapítani, vajjon büntény vagy baleset történt. Az áldozat agnoszkálása gyorsan megtörtént. A falubeliek felismerték a halottban Schwartz Keresztély jómódu kiskéri földmívelő, aki még szombat este bement Újvidékre és azóta nem került elő. A csendőrök megállapították, hogy Schwartz, aki elég jómódban élt és különösen kuppekedéssel keresett sokat a mostani választási küzdelemben, mint mindenféle megforduló ember, élénk részt vett és a korteskedéssel sok ellenséget szerzett magának. A csendőrség azt hiszi, hogy valamelyik ilyen kortesellenség ölte meg, mert haragosa senki sem volt és rablás sem történt. A meggyilkolt embernél megtalálták az ezüst óráját, láncát, több vastag aranygyűrűt és kilencszáz korona bankópenzt. Az írásait, több szerződést és adóslevelet is megtalálták nála. A környezetben nagy izgatottságot kelt a rémes gyilkosság, amely őt apró gyermeket tett árvává. A vizsgálatot Kiskéren most Petneházy István vizsgálóbíró vezeti és lehetséges, hogy hamarosan kiderülnek a sötét bűnügy részletei.

A repülőversenyek és Bécs. A budapesti repülőversenyeknek érdekes előzménye van. A meeting idejét a párizsi központ állapítja meg és

a központi igazgatóságba minden állam aeroclubja küld egy tagot. Ifj. Tolnai Lajos, a Magyar Aero-club igazgatója, már összelejtette a központnak, hogy Budapesten a versenyeket június 5-től 15-ig óhajják rendezni. Jóval később jelentkezett a bécsi aeroclub képviselője Párizsban és kijelentette, hogy a klimatikus viszonyokra való tekintettel szintén a júniusi időt szeretné a bécsi repülőversenyek számára biztosítani. Mikor aztán összejött az igazgatóság, az előbb jelentkező magyar club javára döntött és a bécsi versenyek így csak a budapestiek után következhetnek volna. Ilyen előzmények után az osztrák aeroclub lemondott arról, hogy eben az évben versenyt rendezzen, minthogy a budapesti versenyek után látogatottság szempontjából annál kevésbé van remény nagy sikerre, mert ezáltal nemcsak a magyar közönség hiányoznék ott az érdeklődők között, hanem az osztrák nézőközönség jelentékeny része is már a budapesti versenyeken teljes mértékben kielégülheti érdeklődését. A budapesti versenyek juryjában az osztrák aeroclub is képviselve lesz egy taggal.

A repülőversenyek forgalmának lebonyolítása. A budapesti nemzetközi repülőversenyeket a nizzai előzi meg. Nizzából érkező hírek szerint a közönség érdeklődése a versenyek iránt hihetetlen arányokat ölt, bár ott távolról sem vesznek részt oly imponzáns számban és oly elsőrangú mesterek, mint aminők nálunk a nagy díjakra való kilátás reményében már eddig is jelentkeztek. Az internacionális közönség tomboló lelkesedése szinte extázisba megy át és ez a lelkesedés Budapesten előreláthatólag még hatványozott mértékben fog kifejezésre jutni.

Ugy látszik a nizzai rendezőseket készületlenül találta az érdeklődőknek ily nagy tömegekben való felvonulása. Ebből okulva a budapesti repülőversenyek rendezőse, olyan nagyszabású előintézkedéseket tesz, hogy fél millió ember kivonulása a legkönnyebben, minden zavar nélkül lesz lebonyolítható. Két széles országút, Budapest legjobb karban tartott utjai vezetnek a versenyterhez és pedig a vicinális mentén levő Kerepesi-ut, a másik oldalról pedig a kőbányai, illetőleg Jászberényi ut. A kocsik tömege kifelé a Kerepesi-uton halad, befelé pedig a Jászberényi-uton. Az elhelyezkedés olyan lesz, hogy a várakozó kocsik azon tribün mellett foglalhassanak helyet, ahova utast szállítottak és megfordulás nélkül térhetnek haza. A városi villamos vasut külön síneket fektet le a versenyter mellett, amelyek lehetővé teszik, hogy a villamos kocsik körfordulattal folytonosan járhasanak és ilyképen óránként tizenötezer embert tudnak szállítani. A közúti vasut vonala ugyancsak közvetlen a versenyter közelébe jut. A keleti pályaudvartól induló Vicinális, mely a verseny idejére már villamossá alakul át, egészen a nézőhelyekig vezet. A nagy kir. államvasutaknak ugyancsak a keleti pályaudvartól induló fővonala Kőbánya felsőállomáson áll meg, amely a versenyterétől két-három perenny sávval érhető el. Ez az állomás a nyugati pályaudvartól induló ugynevezett királyvágyónak is. Ha már most figyelembe vesszük még azt, hogy a budapesti és környékbeli kocsik száma tízezerre megy és a versenyterület a Baross-térről gyalog is elérhető fél óra alatt, nem kell tartani attól, hogy a forgalom lebonyolítása a közönségre kellemetlen akadályokba ütközik.

A nemzetközi repülőversenyek központi irodája a székesfővárosi Vigadó dunaparti részének földszintjén már megnyílt.

A jövedelmező vulkánok. Az Aetna legutóbbi kitörése alkalmával szintén tele volt az egész világsajtó a legmélyebb sajnálkozással azok miatt a nagymérvű károk miatt, melyeket a szegény szicíliaiaknak el kellett szenvedniök. Kitér az öreg Vezuvus a láva és a hamu elpusztít egy csomó ligetet, viskót és szőlőskertet, — ismét tele van az egész világsajtó a bizonyos legmélyebb sajnálkozással. Kitér a Stromboli — kijár a sajnálkozás és részvét a szegény lipari szigetbelieknek is, hasonló nemes emberi indulatból, mint az Aetna és a Vezuvus károsultjainak. Holott pedig a dolog alighanem úgy áll, hogy ha a tűzhányók kitörései által sújtott vidékek lakosságát valamely földöntúli hatalom az elé az alternatíva elé állítaná, hogy mit akarnak inkább: nyugodalmas biztosságot tűzhányó nélkül, vagy nyugodalmas biztosságot tűzhányóval (mint most) — a szegény szicíliaiak, a szegény Vezuvus-vidékiek és a szegény lipariak nyilván csodálkozva ráznák fejüket e naiv kérdésen és — nehány ijedősebb természetű károsult kivételével — nyilván egyhangúlag kijelentnék, hogy nagyon jó dolog ugyan a nyugodalmas biztosság is, de talán csak maradjon minden a régiben, mert így »jobban jönnek ki.« És ez nem tréfás és nem cinikus beszéd, hanem egészen okos mérlegelés a tényleges állapotnak. Ime, egy kis számokba foglalt bizonyítás. Az olasz statisztikai kimutatások szerint az Aetna legutóbbi kitörése alkalmával több mint 70 ezer idegen sietett Sziciliába, hogy a tűzhányó működésének fenségesen borzalmas színjátékában gyönyörködjék. Ha ez idegen turisták mindenike csak 75 lírányi szerényke összeget költött is el Sziciliában, egy a szegény szicíliaiaknak csak ez egy kitérés nem kevesebb, mint 5.250.000 lírát jövedelmezett, — a világ minden részéből gazdagon csörgedező segélypénzekről nem is emlíkezvén. Micsoda jelentéktelen kicsiség! zsgorodik e kövér szám mellett az a kár, melyet a kijörés tényleg okozott! Jövedelmez azon szegény, lesajnált talánoknak az Aetna akkor is, ha olyan csendes mint egy alvó gyermek, mert a turisták akkor is látogatják és a jöfélé idegen pénzt akkor is ott hagyják. A Vezuvus ormanak birtokosai: a resinaiak, akik a világ összes oda zárandókló turistáit a hegyre szokták vezetni, nagyot néznének, ha a jól jövedelmező vén Vezuvot valaki egy szép napon eltüntetné az orruk és zsebük előtt. A lipariaknak a Stromboli (ugyancsak az olasz hivatalos statisztika szerint) hetenként többet jövedelmez egy negyedmillió líránál. Mi ehez képest a kár, amit okoz? Mindent egybevetve, tehát nagyon helyénvaló, ha a sajtó minden egyes vulkanikus kitörés alkalmával megüti azt a bizonyos érzelmes »g« hirt, de helyénvaló azon szegény talánok okos álláspontja is, akik kártékony ellenségüknek hajlandók tekinteni mindazon nemes sajnálkozókat, akik jövedelmező vulkánjaiktól meg akarnak őket fosztani. Az érzelmes idegen azt hiszi, hogy pusztító hamu és tűz vágódik ki a vulkánok kráteréből, — a hivatalos olasz statisztika adataiból azonban kiderül, hogy az a hamu és a tűz voltaképpen csupa merő termékenyítő finom arany, amelynek minél szaporább hullását nagyon szívesen veszik azon méltatlanul lesajnált »károsultak«.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly Imre-u. 5. l. 9. hová a lap szellemi és anyagi részére vonatkozó mindenemű megkeresések intézendők.

Kobrak-cipő árúház ujdonságai

a tavasz és nyári idénynek megfelelően, urak, hölgyek és gyerekek részére megérkeztek. Egyben megjegyezzük, hogy „Kobrak-cipők“ friss állapotban csakis Weisz Vilmos, Kobrak-cipők árúházában kaphatók s b. figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek, hogy magukat idegen reklám által tévutra ne vezesse.

Tisztelettel

Weisz Vilmos (Wagner-palota).

Szép lakás

Temerini-utca 6. számú új ház, emelet, 5 utcai szoba, előszoba, zárt folyosó, gázvilágítással, megfelelő mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Bővebbet **Farkas Lajos** tulajdonosnál, Temerini-utca 8. sz.

Fischer József

fűzőkészítő és
keztyűs

fűzőtermét a Duna-utca 26. sz. házból
május 1-től

a Kossuth Lajos-utca 7. szám alá
helyezte át.

Feltűnést keltő találmány! A fogápolásra használt
szerek csak részben felelnek meg hivatásuknak.

Az illatos szájjvíz a fogkő-
lerakódást meg nem aka-
dályozza, a fogpor hosszas
használata pedig a fog zo-
máncát koptatja el. Ezen
hiányokon segít egy kitűnő
új találmány, a **Sztraka féle
Menthol fogszippan**, mely
erős bacillus-ölő hatásánál
fogva a szájjüreget hatalmasan deszinficiálja, a fogakat
fehéríti s a romlástól megóvjá. Beszerezhető gyógy-
tárakban, drogériákban egy koronaért. 3 dbt 3 kor.
ért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol.
Kapható: **Herczog István** gyógyszerésznél, **Gros-
singer János** gyógyszerésznél, **Klein Oszkár** drogé-
riájában és **Schossberger Hermann** kereskedőnél
Ujvidék.

Szliács acélfürdő

Felső-Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás.
Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső
használatra.

Idény május 15-től, szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór,
női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bénulás
ellen, átszenvedett betegség és erős munkás-
ság után.

Mint fürdőorvos Dr. Rohrer Aladár hiv.
fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra,
északról Oderbergen át, 5 óra, délről Buda-
pesten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó
falragaszok, minden nagyobb vasúti állomáson
ki vannak függesztve.

Kimerítő felvilágosítást és prospektust,
utazás, valamint lakás árkedvezményről az elő-
és utóidényben stb. ad a

Fürdőigazgatóság, Szliács
(Zólyom-m.)

Sztefanovits L. Fia, Ujvidék

Telefon szám 78. Kossuth Lajos-utca 27. Alapított 1866.

Elsőrendű kékkő. — Dupuy-féle buza magcsávaja.

LEGOLCSÓBB KAVÉRAKTÁR.

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.
Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering.

Konzervált főzelék dobozokban. — Görög gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palac-
kokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök.

Minden friss állapotban és a legolcsóbban.

BUTORHÁZ

MENRÁTH L. ÉS FIA

UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 46—48.

Alapított 1843-ban.

Ujonnán épült MODERN
BUTORÁRUHÁZÁBAN
mindennemű butorból a leg-
nagyobb választék.

Kész berendezett szobabuto-
roknak állandó kiállítása.

Mennyasszonyi kelengyék
minden árban.

Telefon szám: 87.

Wagner Testvérek

UJVIDÉK.

Fűszer-, kávé- és csemege-kereskedés.

Páratlan gazdag és dús választékú

GSEMEGE OSZTÁLY.

Gazdasági cikkek nagy raktára.